

Соловей Валерій Володимирович,
аспірант кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого права
Національної академії внутрішніх справ

СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ЩОДО НЕЗАКОННОГО ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ В УКРАЇНІ

Анотація. Сформовано уявлення про кількісні та якісні характеристики цього явища, тенденції поширення, класифікацію злочинців та особливості їх злочинної поведінки, бракує знань про детермінанти, причини та умови вчинення цих кримінальних правопорушень.

Ключові слова: незаконний обіг наркотиків; психотропні речовини, організовані групи, злочинні організації.

Summary: The idea of quantitative and qualitative characteristics of this phenomenon, trends, classification of criminals and features of their criminal behavior, lack of knowledge about the determinants, causes and conditions of these criminal offenses.

Keywords: drug trafficking; psychotropic substances, organized groups, criminal organizations.

Аналіз статистичних даних, що стосуються незаконного обігу наркотиків, показує, що зловживання наркотичними засобами в Україні здобуває все більші масштаби. Кількість осіб, що вживають наркотики, залежить від виду наркотиків, а саме у 2020 році близько 1 млн. осіб є залежними від наркотиків рослинного походження, близько 300 тис. осіб мають залежність від прекурсорів (риметад, мефедро, ри а-рвр, метамфетам, амфетамін).

Особлива небезпека криміногенної ситуації, пов'язаної з незаконним обігом наркотичних засобів, багато в чому визначається несприятливою тенденцією розвитку відповідної злочинності. Так, протягом останнього десятиліття, відбувається постійне збільшення кількості кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотиків в Україні [1]. Відповідно до здійсненого аналізу, тенденція здійснення кримінальних правопорушень збільшувалась відповідно іншій, прикладом слугують статистичні дані за 2017–2021 роки, так за ст. 306 у 2017 році було задокументовано 47 кримінальних правопорушень, а у 2021 році було задокументовано 100 кримінальних правопорушень. В свою чергу за ст. 310 КК України в 2017 році було задокументовано 2017 кримінальних правопорушень, а в 2021 році задокументовано 1419 кримінальних правопорушень. Відповідно вказаних даних ми можемо побачити тенденції змін вчинення кримінальних правопорушень в сфері обігу наркотиків, прекурсорів та психотропних речовин. Безумовним є й те, що виявлені

кримінальних правопорушень не у повному обсязі відображають дійсну картину їх вчинення.

На високу латентність даних кримінальних правопорушень негативний вплив здійснюють як взаємна зацікавленість у їхньому прихованні різних суб'єктів наркообігу (збувальників, споживачів наркотиків тощо), так і існуючі проблеми у правоохоронних органах (матеріально-технічні, організаційні, кадрові тощо).

Збільшення кількості кримінальних правопорушень, пов'язаних з наркотиками, може свідчити, по-перше, поширення масштабів даного негативного явища та по-друге, про деяку активізацію протидії їм службою боротьби з незаконним обігом наркотиків. Поряд з тенденцією росту кількості кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотиків, особливу небезпеку представляє збільшення тяжкості вчинених кримінальних правопорушень. Викликає занепокоєння вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотиків особами раніше неодноразово засудженими за аналогічні кримінальних правопорушень, а також із застосуванням насильства, що спричинили тяжкі наслідки.

На жаль, основна частина кримінальних правопорушень виявлених у сфері незаконного обігу наркотиків припадає на «примітивні» діяння осіб, що перебувають на низькому (виконавському) рівні ієрархії наркоділерів (кур'єри, збувальники малих доз тощо) [2]. Недостатньо активно викриваються учасники наркобізнесу, що контролюють 90 % ринку наркотиків.

За останні п'ять років продовжує зростати широкомасштабне нелегальне виробництво та виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів. Щорічно правоохоронними органами виявляється близько тисячі підпільних нарколабораторій. Більшість з них мали так званий «кухонний» характер, де із застосуванням спеціального лабораторного обладнання виготовляли психотропні та наркотичні засоби з «федрину», отримували ацетилований та екстракційний опій з макової соломи.

Розташовувались вони переважно у квартирах, приватних домоволодіннях, гаражах, сараях, літніх кухнях тощо. Понад половину виявлених нарколабораторій спеціалізувалося на виготовленні опійних настоянок, ацетилованого опію та інших наркотиків опійної групи. У той же час значно зросла кількість виявлених підпільних лабораторій, що виготовляли синтетичні наркотики опійної й амфетамінової груп, а також сильнодіючі речовини. У деяких випадках у їх роботі приймають участь дипломовані фахівці з медичною і хімічною освітою, студенти, технічний персонал науково-дослідних установ.

Список використаних джерел

1. Звіт щодо наркотичної та алкогольної ситуації в Україні за 2020 рік (за даними 2019 року). URL: <https://www.emcdda.europa.eu/system/files/attachments/13559/Zvit-shhodo-narkotyktiv-ta-alkogolyu-za-2020-rik.pdf>.

2. Тарасенко Р. В. Проблеми забезпечення безпеки й соціального захисту осіб, які сприяють розкриттю злочинів у сфері незаконного обігу наркотиків. Південноукраїнський правничий часопис. 2012. № 2. С. 229–232.

Срібна Аліна Юрївна

курсант навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

доцент кафедри кримінології

та кримінально-виконавчого права

Національної академії внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент

Миронюк Т. В.

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ОСІБ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Анотація. Домашнє насильство є глобальною проблемою, яка щоденно завдає шкоди найціннішим благам людини – честі, гідності, життю та здоров'ю. Воно заподіює не лише фізичного болю, моральних страждань, але й підриває почуття безпеки, захищеності особи, тримає її у стані постійного нервового напруження, що може призвести до розладів психіки, депресії, нервових зривів чи розвитку психічного захворювання. Для України, як і для багатьох інших країн світу, ця проблема є досить гострою. Тому питання надання допомоги постраждалим від домашнього насильства стають дедалі актуальнішими у нашій країні.

Ключові слова: домашнє насильство; запобігання та протидія домашньому насильству; допомога; відповідальність; насильник; захист осіб.

Summary. Domestic violence is a global problem that daily damages the most valuable human assets – honor, dignity, life and health. It causes not only physical pain and moral suffering, but also undermines a person's sense of safety and security, keeps him in a state of constant nervous tension, which can lead to mental disorders, depression, nervous breakdowns or the development of a mental illness. For Ukraine, as well as for many other countries of the world, this problem is quite acute. Therefore, the issues of providing assistance to victims of domestic violence are becoming more and more urgent in our country.

Keywords: family violence; prevention and countermeasures against domestic violence; help; responsibility; violator; protection of persons.

Сьогодні, якщо щодо постраждалих існує ризик продовження або повторного вчинення домашнього насильства, на першому місці повинні стояти їх захист і підтримка. Для того, щоб постраждали від насильства особи отримали максимально можливу допомогу, акцент